

- ✓ Teacher training: Educators need support to design and facilitate interdisciplinary activities.
- ✓ Assessment: Evaluating both language use and project outcomes fairly requires flexible rubrics.[8]

Conclusion

Incorporating STEAM tasks into English classes transforms language learning into an engaging, interdisciplinary experience. Students not only improve their linguistic abilities but also become creative thinkers and innovators ready for the demands of the modern world. By bridging English with science, technology, engineering, art, and mathematics, educators can cultivate learners who are fluent in both language and imagination.

References

1. Berger, R. STEM Education: New Research Sheds Light On Filling The STEM Gap For Girls <https://www.forbes.com/sites/rodberger/2018/03/31/stem-education-new-research-sheds-light-on-filling-the-stem-gap-for-girls/#7a395f681cf9>
2. Irgasheva, U.R. (2024), The influence of STEAM Technologies to students’ professional speech competence in English classes. Modern science and research, 3(1), 458-461. <https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/27999>
3. Irgasheva, U.R., Botirjonova, A.I. (2024), The importance of STEAM technologies in improving students’ professional speech competence in English classes. Luchshiye intellektualniye issledovaniya 14(4), 228-233. <http://web-journal.ru/index.php/journal/article/view/3070>
4. Irgasheva, U.R. (2023), The advantages of using STEAM technologies in improving students’ professional speech competence in English classes. Best journal of innovation in science, research and development 2 (10), 339-342. <https://www.bjisrd.com/index.php/bjisrd/article/view/716>
5. Irgasheva, U.R. (2023), English Learner Classification Status and Stem Access. Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal, 2(1), 34-40.
6. Irgasheva, U.R. (2023), Relationship between language and STEAM learning for English learners. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(4-2), 257-266. <https://cyberleninka.ru/article/n/relationship-between-language-and-steam-learning-for-english-learners/viewer>
7. Irgasheva, U.R. (2022), Interactive teaching methods in ESP. Middle European Scientific Bulletin, Volume 23, 168-172.
8. Irgasheva, U.R. (2025), STEAM as an innovative technology in teaching English. EduVision: Journal of Innovations in Pedagogy and Educational Advancements. Romaniya. Volume 01, Issue 05, May, 2025. Pp.607-613. IF=10.22. <https://brightmindpublishing.com/index.php/ev/article/view/827/854>
9. Irgasheva, U.R. (2024), Benefits of STEAM technologies in English language learning. Central Asian Journal of Education and Innovation 3 (11), 48-53. <https://cyberleninka.ru/article/n/benefits-of-steam-technologies-in-english-language-learning/viewer>
10. Kasatkina N.E. (2011), Modern educational technologies in Higher education, Kemerovo, 42-63.
11. Shipulina Ye.R. (2020), Formation of future teachers’ professional competences on the bases of the course «STEM – technologies in education» master’s dissertation, Ekaterinburg, 34-39.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA DAVRIDA PEDAGOGIK TARBIYA JARAYONINING METODIK YANGILANISHLARI

Jamaldinov Sarvar Azimjanovich

*Namangan viloyati Davlatobod tuman maktabgacha va maktab ta’limi bo’limining Maktablar
faoliyatini muvofiqlashtirish sho’basi boshlig’i – boshliq o’rinbosari
e-mail: sjamaltdinov@gmail.com*

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamli transformatsiya jarayonining ta’lim tizimiga, xususan, pedagogik tarbiya jarayoniga ta’siri ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Raqamli muhitda ta’lim va tarbiya jarayonining o’ziga xos xususiyatlari, uning metodik yangilanish omillari hamda pedagogik faoliyatda raqamli texnologiyalarni integratsiyalash mexanizmlari yoritilgan. Tadqiqotda zamonaviy pedagogik metodlar, raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishning psixologik va didaktik asoslari, shuningdek, o’qituvchining raqamli transformatsiya sharoitidagi tarbiyaviy funksiyasi tahlil etilgan.

Maqola natijalari pedagogik jarayonni modernizatsiya qilish, tarbiya metodikasini innovatsion yondashuvlar asosida takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit soʻzlar: raqamli transformatsiya, pedagogik tarbiya, metodik yangilanish, raqamli kompetensiya, raqamli ta’lim texnologiyalari, pedagogik innovatsiya, tarbiyaviy faoliyat, metodologik asoslar, oʻqituvchi roli, ta’lim modernizatsiyasi.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ИННОВАЦИИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА ВОСПИТАНИЯ В ЭПОХУ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ

Жамалдинов Сарвар Азимжанович

Начальник – заместитель начальника отдела по координации деятельности школ Отдела дошкольного и школьного образования Давлатабадского района, Наманганская область

E-mail: sjamalitdinov@gmail.com

Аннотация. В данной статье проводится научно-теоретический анализ влияния процесса цифровой трансформации на систему образования, в частности, на педагогический процесс воспитания. Рассматриваются особенности образовательного и воспитательного процесса в цифровой среде, факторы методического обновления, а также механизмы интеграции цифровых технологий в педагогическую деятельность. В исследовании анализируются современные педагогические методы, психологические и дидактические основы развития цифровых компетенций, а также воспитательная функция педагога в условиях цифровой трансформации. Результаты статьи способствуют модернизации педагогического процесса и совершенствованию методики воспитания на основе инновационных подходов.

Ключевые слова: цифровая трансформация, педагогическое воспитание, методическое обновление, цифровая компетентность, цифровые образовательные технологии, педагогические инновации, воспитательная деятельность, методологические основы, роль учителя, модернизация образования.

METHODOLOGICAL INNOVATIONS OF THE PEDAGOGICAL EDUCATION PROCESS IN THE ERA OF DIGITAL TRANSFORMATION

Sarvar Azimjanovich Jamaldinov

*Head – Deputy Head of the Department for Coordination of School Activities,
Preschool and School Education Department of Davlatobod District, Namangan*

E-mail: sjamalitdinov@gmail.com

Abstract. This article provides a scientific and theoretical analysis of the impact of the digital transformation process on the education system, particularly on the pedagogical process of upbringing. The specific features of teaching and upbringing in a digital environment, factors of methodological renewal, and mechanisms for integrating digital technologies into pedagogical practice are discussed. The study analyzes modern pedagogical methods, the psychological and didactic foundations of developing digital competencies, as well as the teacher’s educational function in the context of digital transformation. The results of the article contribute to the modernization of the pedagogical process and the improvement of educational methodology based on innovative approaches.

Keywords: digital transformation, pedagogical upbringing, methodological renewal, digital competence, digital educational technologies, pedagogical innovation, educational activity, methodological foundations, teacher’s role, education modernization.

Kirish. XXI asr ta’lim tizimi inson kapitalini shakllantirishning muhim omillaridan biri sifatida innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va psixologik-pedagogik yangilanishlar integratsiyasiga asoslanmoqda. Raqamli transformatsiya davrida ta’limning asosiy maqsadi shunchaki bilim berish emas, balki oʻquvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirish, axborot muhitida mustaqil fikrlash, tanqidiy tahlil qilish va ijtimoiy javobgarlikni his qilish kompetensiyalarini shakllantirishdan iboratdir. Shu nuqtayi

nazardan, bo‘lajak pedagoglarda raqamli ta’lim sharoitida tarbiyaviy metodikani rivojlantirish texnologiyalari zamonaviy pedagogika fanining dolzarb yo‘nalishlaridan biriga aylangan.

Raqamli ta’lim muhitida pedagogik faoliyatning mazmuni, shakli va usullari tubdan o‘zgarib bormoqda. Endilikda o‘qituvchi — bu axborot manbai emas, balki raqamli kommunikatsiyalarni tashkil etuvchi, interfaol o‘qitish muhiti yaratuvchi, ijtimoiy-emotsional muhitni boshqaruvchi raqamli fasilitatordir. Shunday sharoitda bo‘lajak pedagoglarda tarbiyaviy metodikani raqamli transformatsiya talablari asosida shakllantirish ularning kasbiy yetukligi, ma’naviy-axloqiy salohiyati va pedagogik texnologiyalarni samarali qo‘llash malakasini ta’minlaydi.

Bo‘lajak pedagoglarda raqamli tarbiyaviy metodikani rivojlantirish quyidagi tarkibiy yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi:

Yo‘nalish	Mazmuni	Amaliy natija
Raqamli kompetensiyani shakllantirish	Pedagogning axborot texnologiyalarini didaktik maqsadlarda qo‘llay olishi	Innovatsion yondashuv asosidagi dars va tarbiya jarayonini tashkil etish
Tarbiyaviy faoliyatning metodik yangilanishi	Virtual sinflar, interaktiv platformalar, vebinar va elektron tarbiya modullaridan foydalanish	Shaxsga yo‘naltirilgan, interfaol ta’lim muhiti yaratiladi
Pedagog shaxsining transformatsiyasi	Raqamli fikrlash, axborot madaniyati, emotsional barqarorlik va yetakchilik kompetensiyasini rivojlantirish	Zamonaviy pedagog obrazi shakllanadi
Ta’lim-tarbiya sifatini baholash	Onlayn refleksiya, raqamli diagnostika, o‘quvchilarning shaxsiy o‘sish ko‘rsatkichlarini monitoring qilish	Tarbiya jarayonining samaradorligi ortadi

Demak, raqamli muhitda tarbiyaviy metodikaning yangilanishi — bu nafaqat texnik vositalardan foydalanish, balki pedagogik tafakkur va qadriyatlar tizimini zamon ruhiga moslashtirish jarayonidir. Shu maqsadda, tadqiqotning asosiy yo‘nalishi bo‘lajak pedagoglarda raqamli ta’lim sharoitida tarbiyaviy metodikani rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlarini aniqlash va ularning texnologik asoslarini ishlab chiqishga qaratiladi.

Adabiyotlar tahlili. Raqamli ta’lim va pedagogik metodika bo‘yicha olib borilgan xorijiy va mahalliy tadqiqotlar ushbu mavzuning nazariy asoslarini belgilab beradi. Masalan, D. Garrison va T. Anderson o‘zlarining “E-learning in the 21st Century” asarida raqamli ta’limni “ijtimoiy o‘zaro ta’sir, texnologik vosita va shaxsiy motivatsiyaning uyg‘un tizimi” sifatida ta’riflaydi. Ularning fikricha, raqamli muhitda ta’lim jarayoni kognitiv, ijtimoiy va emotsional komponentlarning muvozanatiga tayanadi [1,2,5,6].

M. Prensky “Digital Natives, Digital Immigrants” konsepsiyasida zamonaviy pedagog o‘quvchilarning raqamli tafakkurini tushunib, ularning raqamli tajribasiga mos metodik yondashuvlarni ishlab chiqishi zarurligini ta’kidlaydi.

Shuningdek, J. Anderson raqamli pedagogika modelida o‘qituvchining tarbiyaviy yetakchilik rolini alohida qayd etadi — u nafaqat bilim manbai, balki shaxslararo muloqot va raqamli madaniyat targ‘ibotchisidir [3,4].

Mahalliy olimlardan A. Abduqodirov, N. Xo‘jayev, M. Ochilov, Sh. G‘aybullayevlarning ilmiy ishlarida raqamli kompetensiya, innovatsion metodika va shaxsga yo‘naltirilgan yondashuvning o‘zaro integratsiyasi masalalari keng yoritilgan. Ayniqsa, Abduqodirov pedagogik jarayonning raqamli transformatsiyasi nafaqat ta’lim sifati, balki tarbiyaviy faoliyatning mazmuniga ham ta’sir ko‘rsatayotganini ta’kidlaydi [7].

Demak, ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, raqamli pedagogika sharoitida tarbiyaviy metodikani rivojlantirish masalasi hali to‘liq o‘rganilmagan, xususan, uning psixologik determinantlari, amaliy texnologiyalari va o‘qituvchi shaxsining raqamli fazoviy kompetensiyasiga oid jihatlar chuqur tadqiq etishni talab etadi.

Asosiy qism. Bo‘lajak pedagoglarda raqamli ta’lim sharoitida tarbiyaviy metodikani rivojlantirish texnologiyalarini ishlab chiqish bugungi kunda ta’lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi o‘qituvchi shaxsining raqamli kompetensiyasini shakllantirish, axborot-kommunikatsion texnologiyalarni ta’lim-tarbiya jarayoniga samarali integratsiya qilish, shuningdek, pedagogik faoliyatning tarbiyaviy komponentini yangicha mazmunda tashkil etish bilan bevosita bog‘liqdir [8].

Tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim nazariyasi, faoliyatga asoslangan yondashuv, raqamli pedagogika konsepsiyasi hamda zamonaviy tarbiyaviy jarayonning texnologik yondashuv prinsiplari tashkil etadi. Shu bilan birga, o‘qituvchi shaxsini har tomonlama rivojlantirishda sotsial-emotsional yondashuv, refleksiv fikrlashni rag‘batlantirish va pedagogik kommunikatsiyani raqamli muhitda tashkil etish nazariyalari muhim o‘rin tutadi.

Tadqiqot davomida kompleks yondashuv asosida quyidagi metodlar qo‘llanildi: kuzatuv, so‘rovnoma, test sinovlari, sotsiopsixologik diagnostika hamda eksperimental tahlil. Tadqiqot jarayonida pedagogika yo‘nalishida tahsil olayotgan 120 nafar talaba ishtirok etdi. Ularning raqamli savodxonligi, pedagogik refleksiya darajasi, tarbiyaviy faoliyatda raqamli vositalardan foydalanish ko‘nikmalari bosqichma-bosqich o‘rganildi [11].

O‘tkazilgan tahlillar shuni ko‘rsatdiki, bo‘lajak pedagoglarning aksariyati raqamli vositalardan ta’lim jarayonida samarali foydalanish malakasiga ega bo‘lsalar-da, tarbiyaviy faoliyatni raqamli muhitda metodik asosda tashkil etish ko‘nikmalari yetarli darajada shakllanmagan. Bu holat raqamli texnologiyalarni o‘quv jarayonida asosan axborot yetkazish vositasi sifatida qo‘llanayotganini, biroq ularning tarbiyaviy ahamiyati to‘liq ochilmaganini ko‘rsatadi.

Tadqiqot natijalari quyidagi ko‘rsatkichlarda yaqqol namoyon bo‘ldi:

Ko‘rsatkichlar	Yuqori daraja (%)	O‘rta daraja (%)	Past daraja (%)
Raqamli kompetensiya	46	39	15
Tarbiyaviy faoliyatda raqamli vositalardan foydalanish	32	47	21
Interfaol muloqot va kommunikativ salohiyat	41	42	17
Refleksiv tahlil va o‘z-o‘zini baholash malakasi	37	44	19

Natijalardan ko‘rinib turibdiki, respondentlarning 43 foizida o‘rta darajadagi tayyorgarlik kuzatilgan, bu esa raqamli ta’lim sharoitida tarbiyaviy faoliyatni tashkil etish bo‘yicha tizimli o‘quv-metodik qo‘llanmalar va amaliy mashg‘ulotlarga ehtiyoj mavjudligini anglatadi.

Raqamli ta’lim muhitining jadal rivojlanishi pedagogik faoliyatning barcha yo‘nalishlariga, jumladan, tarbiyaviy jarayonlarga ham sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Zamonaviy o‘qituvchi endilikda nafaqat axborot yetkazuvchi, balki raqamli muhitda kommunikatsiyani tashkil etuvchi, ma’naviy-axloqiy qadriyatlarni integratsiya qiluvchi shaxs sifatida namoyon bo‘lmoqda. Shu sababli raqamli tarbiyaviy metodikaning tahliliy asoslarini ishlab chiqish hozirgi pedagogika fanining dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi [14].

Tahlil natijalariga ko‘ra, raqamli ta’lim sharoitida samarali tarbiyaviy faoliyatni tashkil etish uchun pedagog quyidagi kasbiy va shaxsiy kompetensiyalarga ega bo‘lishi zarur:

Raqamli savodxonlik — bu o‘qituvchining ta’lim-tarbiya jarayonida raqamli platformalar, mobil ilovalar, virtual ta’lim muhiti va sun’iy intellekt vositalaridan maqsadli foydalanish malakasidir. Raqamli savodxonlik o‘qituvchining texnik bilimlari bilan bir qatorda, ularning didaktik, tarbiyaviy va kommunikativ jihatdan integratsiya qilinishini ham nazarda tutadi. Shu jihatdan qaraganda, raqamli savodxonlik — bu faqat texnologik emas, balki pedagogik-axloqiy kompetensiya hamdir [12].

Pedagogik refleksiya — raqamli muhitda o‘z faoliyatini tahlil qilish, metodik xatolarni aniqlash, ularni to‘g‘rilash va o‘z-o‘zini baholash jarayonini anglatadi. Raqamli vositalar yordamida (masalan, elektron portfolio, onlayn testlar, interfaol forumlar orqali) o‘qituvchi o‘z faoliyati natijalarini muntazam tahlil qilib boradi. Bu esa uning kasbiy o‘shini rag‘batlantiradi va o‘zini rivojlantirishga turtki beradi.

Kommunikativ madaniyat — virtual muloqotda emotsional barqarorlik, empatiya, tolerantlik, shuningdek, pedagogik etika tamoyillariga rioya qilishni o‘z ichiga oladi. Raqamli muhitda muloqotning ko‘pkanalliligi (chatlar, forumlar, videodarslar, onlayn bahslar) o‘qituvchidan yangi turdagi kommunikativ moslashuvchanlikni talab qiladi. Shu bois, raqamli pedagogik madaniyatning asosi sifatida emotsional intellekt va ijtimoiy kompetensiyalar muhim ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion tafakkur — bu o‘qituvchining yangi raqamli metodlarni ishlab chiqish, ularni o‘quv-tarbiyaviy faoliyatga tatbiq etish, shuningdek, mavjud pedagogik tizimni yangicha formatda qayta konstruksiya qilish qobiliyatidir. Innovatsion tafakkur raqamli texnologiyalarni faqat texnik vosita sifatida emas, balki ta’lim-tarbiyaviy muhitning ijodiy resursi sifatida qabul qilishni talab etadi.

Ushbu kompetensiyalar o‘zaro uzviy bog‘langan bo‘lib, quyidagi jadvalda ularning o‘zaro aloqadorligi va tarbiyaviy samaradorlikka ta’siri ko‘rsatilgan:

Kompetensiya turi	Asosiy mazmuni	Tarbiyaviy samaradorlikka ta’siri
Raqamli savodxonlik	Texnologik va metodik integratsiya	Ta’lim-tarbiya jarayonining interfaolligi va shaffofligi oshadi
Pedagogik refleksiya	O’z faoliyatini tahlil qilish va o’zini baholash	Kasbiy o’sish, mas’uliyat va refleksiv fikrlash rivojlanadi
Kommunikativ madaniyat	Virtual muloqot, empatiya, etika	Sog’lom psixologik muhit shakllanadi
Innovatsion tafakkur	Yangi metodlarni yaratish va tatbiq etish	Tarbiyaviy jarayonning kreativligi ortadi

Raqamli pedagogik faoliyatda tarbiyaviy komponentni kuchaytirish uchun raqamli loyiha metodikasi, onlayn refleksiv tahlil, multimediali treninglar va virtual amaliyot dasturlaridan foydalanish tavsiya etiladi. Masalan, “Google Classroom” va “Moodle” platformalarida onlayn tarbiyaviy forumlar tashkil etish o’quvchilarda ijtimoiy faollik va mas’uliyatni oshiradi; “Padlet” yoki “Canva” asosida ijtimoiy-axloqiy mavzularda media-loyihalar tayyorlash esa estetik did va ijodkorlikni rivojlantiradi.

Tadqiqot natijalariga ko’ra, raqamli tarbiyaviy metodika quyidagi psixologik mexanizmlar orqali samaradorlikka erishadi:

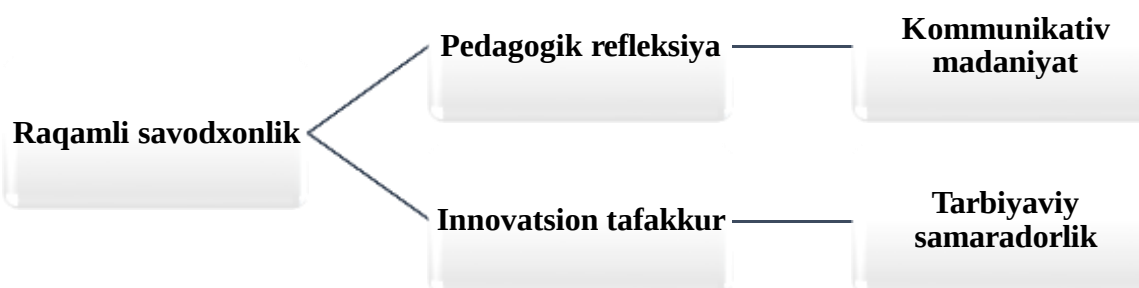
Motivatsion mexanizm – raqamli muhitda o’qituvchi va o’quvchi o’rtasidagi interfaol aloqalar ichki o’rganish motivlarini kuchaytiradi;

Kognitiv mexanizm – axborot oqimi orqali bilimlarning chuqurlashuvi va mantiqiy tahlil ko’nikmalari shakllanadi;

Emotsional mexanizm – ijobiy raqamli muloqot natijasida empatiya, o’zaro hurmat va sotsial-emotsional barqarorlik rivojlanadi;

Ijtimoiy mexanizm – raqamli jamoaviy ishlar (loyiha, trening, forum) orqali o’quvchilarda hamkorlik, yetakchilik va ijtimoiy javobgarlik fazilatlarini shakllanadi.

Quyidagi rasm raqamli tarbiyaviy metodikaning asosiy komponentlari va ularning o’zaro ta’sirini ifodalaydi:

1-rasm. Raqamli tarbiyaviy metodikaning asosiy komponentlari va ularning o’zaro ta’siri

Rasmdan ko’rinib turibdiki, raqamli savodxonlik pedagogik refleksiyani faollashtiradi, bu esa kommunikativ madaniyatni kuchaytiradi va natijada innovatsion tafakkur orqali tarbiyaviy samaradorlikni ta’minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta’lim sharoitida tarbiyaviy metodikani rivojlantirish — o’qituvchi faoliyatining texnologik, axloqiy va psixologik jihatlarini bir butun tizimga keltirishni talab qiladi. Bu yondashuv o’quv jarayonining insonparvarlik ruhini saqlagan holda, uni zamonaviy raqamli madaniyat bilan uyg’unlashtirish imkonini beradi.

Xulosa va amaliy tavsiyalar. Raqamli ta’lim sharoitida bo’lajak pedagoglarning tarbiyaviy metodikasini rivojlantirish masalasi zamonaviy pedagogika fanining eng muhim yo’nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko’rsatdiki, raqamli ta’lim vositalarining jadal rivojlanishi nafaqat o’qitish jarayonining samaradorligini oshiradi, balki tarbiyaviy faoliyatning mazmuni, shakli va metodlariga ham tub o’zgarishlar kiritadi. Shu bois, raqamli tarbiyaviy metodikani shakllantirish jarayoni o’qituvchining kasbiy kompetensiyalarini kompleks rivojlantirishni talab etadi.

Birinchidan, raqamli tarbiyaviy metodika samaradorligining asosi o’qituvchining raqamli savodxonligi va axborot madaniyatiga bog’liqdir. O’qituvchi raqamli vositalardan nafaqat texnik jihatdan, balki metodik va axloqiy nuqtai nazardan ham to’g’ri foydalanishi zarur. Bu, o’z navbatida, tarbiyaviy

jarayonni insonparvarlik, axborot xavfsizligi va madaniy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Ikkinchidan, raqamli ta'lim muhitida o'qituvchining pedagogik refleksiyasi va emotsional barqarorligi muhim psixologik determinantlar sifatida namoyon bo'ladi. Refleksiv tahlil orqali pedagog o'z faoliyatini baholaydi, kamchiliklarni aniqlaydi va metodik yondashuvini takomillashtiradi. Shu bilan birga, raqamli muloqotda o'qituvchining emotsional barqarorligi va kommunikativ madaniyati o'quvchilar bilan sog'lom psixologik muhitni shakllantiradi.

Uchinchidan, raqamli tarbiyaviy metodikaning rivoji innovatsion tafakkur va ijodiy yondashuv bilan chambarchas bog'liq. Zamonaviy ta'lim jarayoni o'qituvchidan yangi pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish, ularni o'quv-tarbiya jarayoniga tatbiq etish hamda an'anaviy metodlarni raqamli formatda qayta konstruksiya qilishni talab etadi. Shu ma'noda, innovatsion tafakkur pedagog shaxsining raqamli ta'lim madaniyatini belgilovchi mezon sifatida e'tirof etiladi.

To'rtinchidan, o'tkazilgan tadqiqot natijalari raqamli tarbiyaviy faoliyat samaradorligini oshirishda motivatsion, kognitiv, emotsional va ijtimoiy mexanizmlarning o'zaro uyg'unlashuvi muhimligini ko'rsatdi. Ushbu mexanizmlar o'qituvchi faoliyatida bir butun tizimni tashkil etib, o'quvchilarda mustaqillik, javobgarlik, axloqiy ong va raqamli madaniyatni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Yuqorida keltirilgan ilmiy natijalar asosida quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

Oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak pedagoglar uchun “Raqamli tarbiya metodikasi” fanini joriy etish, unda raqamli axloq, onlayn kommunikatsiya va axborot xavfsizligi masalalariga alohida e'tibor qaratish lozim.

Raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish maqsadida o'qituvchilar uchun onlayn treninglar, vebinarlar va virtual laboratoriyalar tashkil etish tavsiya etiladi.

Har bir ta'lim muassasasida raqamli tarbiyaviy faoliyat monitoringini yo'lga qo'yish, bunda o'qituvchining raqamli madaniyat darajasi, metodik innovatsiyalarni qo'llash qobiliyati hamda tarbiyaviy samaradorligi muntazam tahlil qilinishi zarur.

Bo'lajak pedagoglarda emotsional intellekt va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirishga qaratilgan maxsus amaliy mashg'ulotlar tizimini yaratish lozim. Bu ularning raqamli muloqotda hissiy boshqaruv, empatiya va sotsial moslashuvni rivojlantiradi.

Raqamli ta'limda tarbiyaviy metodikani boyitish uchun media-loyiha, virtual forum va interfaol platformalar orqali o'quvchilarni ijtimoiy faoliyatga jalb etish tavsiya etiladi.

Pedagoglar uchun raqamli etika kodeksi ishlab chiqish, unda onlayn muloqotda axloqiy me'yorlar, psixologik muvozanat va madaniy qadriyatlarning muhimligini belgilab qo'yish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim muhitida tarbiyaviy metodikaning takomillashuvi — bu nafaqat pedagogik jarayonni texnologik yangilash, balki uni shaxsiy-psixologik, axloqiy va ijtimoiy jihatdan boyitish demakdir. Bo'lajak pedagoglarning raqamli madaniyati, refleksiv tafakkuri va ijtimoiy-emotsional kompetensiyasi ularning kasbiy yetukligi hamda tarbiyaviy samaradorligini belgilovchi hal qiluvchi omillar sifatida namoyon bo'ladi. Shu sababli, raqamli tarbiya metodikasini rivojlantirish nafaqat ta'lim sifatini, balki jamiyatning ma'naviy-axloqiy salohiyatini ham yuksaltiruvchi strategik yo'nalishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Jamaldinov, S. (2022). Raqamli ta'lim muhitida pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishning metodologik asoslari. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti.
2. Jamaldinov, S., & Abdurahmonova, D. (2023). Raqamli pedagogika: nazariya va amaliyot uyg'unligi. Oliy ta'limda innovatsiyalar jurnali, 4(2), 45–52.
3. Abdurahmonova, G. (2021). Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli madaniyatni shakllantirish masalalari. Ta'lim va taraqqiyot, 3(1), 87–93.
4. Karimova, N. (2020). Pedagogik faoliyatda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish usullari. Pedagogika va psixologiya jurnali, 5(2), 110–116.
5. G'ulomova, M. (2022). Raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim jarayonini boshqarishning innovatsion yondashuvlari. O'zbekiston pedagogik tadqiqotlari jurnali, 7(3), 63–71.
6. UNESCO. (2021). Digital learning and teacher professional development in the 21st century. Paris: UNESCO Publishing.
7. Garrison, D. R., & Vaughan, N. D. (2017). Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines. San Francisco: Jossey-Bass.
8. Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK): A framework for teacher knowledge. Teachers College Record, 108(6), 1017–1054.

9. Kozma, R. (2011). Transforming education: Assessing and teaching 21st century skills. OECD Education Working Papers.
10. Anderson, T., & Dron, J. (2012). Learning technology through three generations of distance education pedagogy. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 15(2), 1–14.
11. Jamaldinov, S. A. (2024). THE ROLE OF THE FAMILY IN FORMING ENTREPRENEURIAL MOTIVATION. *Educational Research in Universal Sciences*, 3(4 SPECIAL), 404–409. Retrieved from <https://erus.uz/index.php/er/article/view/6123>
12. OILADA MEHNAT MOTIVATSIYASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI TARBIYALASH METODIKASI. (2024). Yangi O'zbekistonda Tabiiy Va Ijtimoiy-Gumanitar Fanlar Respublika Ilmiy Amaliy Konferensiyasi, 2(11), 12-14. <https://universalpublishings.com/index.php/gumanitar/article/view/7804>
13. Jamaldinov, S. A. (2024). THE ROLE OF THE FAMILY IN FORMING ENTREPRENEURIAL MOTIVATION. *Educational Research in Universal Sciences*, 3(4 SPECIAL), 404–409. Retrieved from <https://erus.uz/index.php/er/article/view/6123>
14. Jamaldinov Sarvar Azimjanovich University of Business and Science Pedagogika va psixologiya kafedrası 2-bosqich magistranti. (2025). OILA MUHITIDA TADBIRKORLIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14614089>
15. O'rmonjonov Azizbek Muhammadjon o'g'li. (2025). MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI IMKONIYATI CHEKLANGAN BOLALAR UCHUN INKLYUZIV TA'LIM SHAROITIDA MUSIQIY TA'LIMNI TASHKIL ETISH METODIKASI. *Kelajak o'qituvchisi - Kelajak Bunyodkori*, 1(1), 470-475.

XULQ MODELI IMITATSIYASI ASOSIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA IJTIMOY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHGA DOIR ILG'OR TAJRIBALAR

Ibrohimova Gulbadanbegim Shuhratjon qizi

NamDPI Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi

E-mail: gulbadanbegimibrohimova2000@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ko'nikmalarni xulq modeli imitatsiyasi asosida rivojlantirish va unga doir tajribalar taxlili, amaliy natijalari, kamchilik va yutuqlari haqida so'z boradi. Shuningdek Albert Bandura va Skinner nazariyalarini amaliyotga tatbiq etish va bu jarayonni yurtimizdagi maktabgacha yoshdagi bolalarga tatbiq etishda duch kelinishi mumkin bo'lgan qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari haqida, taqlid qilishda muammosi bo'lgan bolalar bilan ishlash metodikalari to'g'risida ma'lumotlar taqdim etiladi.

Kalit so'zlar: behaviorizm, modellashirish, ijtimoiylashuv, Skinner, Albert Bandura, Fredrik Leboyer, xulq, Vositachilik jarayonlari (Mediational Processes), kognitiv omillar, Jonli model (Live Model), Og'zaki ko'rsatma modeli (Verbal Instructional Model), Ramziy model (Symbolic Model), ABA terapiyasi

ADVANCED EXPERIENCES ON THE DEVELOPMENT OF SOCIAL SKILLS IN PRESCHOOL CHILDREN BASED ON BEHAVIOR MODEL IMITATION

Ibrahimova Gulbadanbegim

NamSPI is a teacher of the Preschool Education Department

E-mail: gulbadanbegimibrohimova2000@gmail.com

Abstract: This article talks about the development of social skills in preschool children based on the imitation of a behavior model and the analysis of related experiences, practical results, shortcomings and achievements. Also, information is presented about the difficulties that may be encountered in applying the theories of Albert Bandura and Skinner and applying this process to preschool children in our country and ways to overcome them, as well as the methods of working with children who have problems with imitation.

Key words: behaviorism, modeling, socialization, Skinner, Albert Bandura, Fredrik Leboyer, behavior, Mediational Processes, cognitive factors, Live Model, Verbal Instructional Model, Symbolic Model, ABA therapy